

Αθήνα, 16 Απριλίου 2010

ΟΜΙΛΙΑ
του Προέδρου του ΣΑΤΕ Γεώργιου Βλάχου
στην Ημερίδα του ΤΕΕ
«Η κρίση στον τομέα της οικοδομής και των κατασκευών»

Κυρίες και Κύριοι.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Αν θέλουμε να περιγράψουμε παραστατικά την πορεία του κατασκευαστικού κλάδου τα τελευταία περίπου 15 χρόνια στη χώρα μας, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε μια φράση: από τον Όλυμπο, στον Καιάδα.

Τα δεδομένα είναι αποκαλυπτικά και σαφέστατα.

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου των κατασκευών, τη δεκαετία 1995-2004, παρουσίασε συνεχή μεγέθυνση, σε σταθερές τιμές, με μέσο ετήσιο ρυθμό 5,6%, με αποτέλεσμα η συμμετοχή του κλάδου των κατασκευών στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν να ανέλθει κατά μέσο όρο την συγκεκριμένη περίοδο στο 6,4%. Ειδικά δε στην περίοδο 2000 – 2004 η άμεση συμμετοχή του κλάδου στην δημιουργία του ΑΕΠ ανήλθε κατά μέσο όρο σε 6,9%.

Αντιστρόφως, από την ολοκλήρωση των Ολυμπιακών Έργων και μετά, η συνολική ζήτηση κατασκευαστικού έργου καταγράφηκε πτωτική, με συνέπεια να βρεθεί πλέον στα χαμηλότερα επίπεδα από το 1998. Συγκεκριμένα κατά μέσο όρο την περίοδο 2005-2009 η συνεισφορά του κλάδου στην δημιουργία του ΑΕΠ ανήλθε κατά μέσο όρο σε 5,6% ενώ την διετία 2008-2009 μόλις στο 4,6% κατά μέσο όρο.

«Παραβιάζουμε ανοικτές θύρες» όταν λέμε πως η συρρίκνωση του κατασκευαστικού κλάδου, επιδρά αρνητικά σε όλο το φάσμα της εθνικής οικονομίας, καθώς είναι δεδομένες οι ισχυρές διασυνδέσεις του με βασικούς βιομηχανικούς και άλλους κλάδους της οικονομίας και, προπαντός, της σημαντικής αναπτυξιακής του διάστασης.

Συνεπώς – και με βάση τα στοιχεία που έχουν αναλυθεί και παρουσιαστεί στις εξαμηνιαίες εκθέσεις του ΣΑΤΕ, οι οποίες κατ' επανάληψη έχουν χρησιμοποιηθεί από εκπροσώπους των παρευρισκόμενων εδώ φορέων - η κρίση στον κλάδο σηματοδοτεί σε σημαντικό βαθμό και την κρίση σε ολόκληρη την ελληνική οικονομία.

Ανοίγοντας μια παρένθεση, θα υπενθυμίσω ότι λόγω της άμεσης και σημαντικής επίδρασης στην οικονομία κάθε χώρας, ο κατασκευαστικός τομέας χρησιμοποιήθηκε τα τελευταία χρόνια, ευρέως και διεθνώς, για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης. Και αυτό έγινε για να ανακυκλωθεί σε σύντομο χρόνο και πολλές φορές το χρήμα που διατέθηκε γι' αυτά, αλλά και να διατηρηθεί σε υψηλά επίπεδα η απασχόληση, μια και είναι γνωστό σε όλους ότι ο κατασκευαστικός κλάδος είναι κλάδος έντασης εργασίας.

Όχι, όμως, και στη χώρα μας, όπου γινόμαστε μάρτυρες μιας διαρκώς συρρικνούμενης συμμετοχής του κλάδου στα μεγέθη της συνολικής απασχόλησης.

Από το 2003 και μετά, ο κατασκευαστικός κλάδος απασχολούσε άνω του 8% των συνολικά εργαζομένων στην χώρα, προσεγγίζοντας, μάλιστα, το τρίτο τρίμηνο του 2007 το 9%. Συνέπεια αυτής της εξέλιξης είναι το γεγονός ότι οι περισσότερες από τις νέες θέσεις εργασίας (19%) που δημιουργήθηκαν στη χώρα μας την τελευταία δεκαετία, οφείλονται στον κατασκευαστικό κλάδο. Υπενθυμίζουμε ότι με τον κλάδο έχουν συνάφεια 400 επαγγέλματα, εκ των οποίων 200 είναι η κύρια απασχόλησή τους.

Από το τέταρτο τρίμηνο του 2007 και μετά η ποσοστιαία συμμετοχή της απασχόλησης στις κατασκευές βαίνει μειούμενη καταλήγοντας το τρίτο τρίμηνο του 2009 στο 8,3%.

Έστω και με την εξέλιξη αυτή ο εγχώριος κατασκευαστικός κλάδος παραμένει ένας από τους μεγαλύτερους εργοδότες στην ελληνική οικονομία, με συμμετοχή κατά μέσο όρο τη δεκαετία 2000-2009, 8,1% στη συνολική απασχόληση της χώρας.

Με ποιες θυσίες έχει επιτευχθεί αυτό, το γνωρίζουμε όλοι όσοι βρισκόμαστε σήμερα εδώ, οι οποίοι και βιώνουμε τη χειρότερη κρίση που έχει υποστεί ο κλάδος.

Κυρίες και Κύριοι,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Επειδή κατά καιρούς πολλά λέγονται περί δήθεν υπερβολικής μεγέθυνσης του κλάδου των κατασκευών στη χώρα μας και συχνά αποφάσεις ή άλλες κινήσεις υπαγορεύονται απ' αυτή την ανακριβή εντύπωση, θα μου επιτρέψετε να κάνω μια παρέκβαση και να αναφερθώ σε όσα συμβαίνουν στον υπόλοιπο κόσμο.

Κατά το 2008 ο ευρωπαϊκός κατασκευαστικός κλάδος των 27 κρατών – μελών:

- Παρήγαγε το 10,4% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ,
- Απασχόλησε περισσότερους από 16,3 εκατομμύρια εργαζόμενους (έναντι 7,2 εκ. στις ΗΠΑ και 5,3 εκ. στην Ιαπωνία), δηλαδή το 7,6% των εργαζομένων στην Ευρώπη.
- Στον κλάδο δραστηριοποιήθηκαν περισσότερες από 3 εκατομμύρια επιχειρήσεις, το 95% των οποίων είναι μικρομεσαίες (απασχολούν λιγότερους από 20 απασχολούμενους) ενώ το 93% απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζόμενους.

Η επίδραση στη συνολική απασχόληση στην Ευρώπη ήταν, ωστόσο, πολύ μεγαλύτερη.

Εξαιτίας του πολλαπλασιαστικού παράγοντα (1 θέση εργασίας στον κατασκευαστικό κλάδο = 2 θέσεις εργασίας σε σχετιζόμενους κλάδους - όπως βιομηχανία παραγωγής δομικών υλικών, διανομές, μεταφορές, χημική βιομηχανία, εξόρυξη και επεξεργασία μετάλλων, ηλεκτρισμού, κ.α.), κατά το 2008 εκτιμάται ότι 48,9 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στην Ε.Ε. είχαν άμεση ή έμμεση εξάρτηση από τον κατασκευαστικό κλάδο, καθιστώντας τον, τον μεγαλύτερο εργοδότη στην ΕΕ στο σύνολο της μεταποίησης.

Στις ευρωπαϊκές και άλλες χώρες, οι υπεύθυνοι άσκησης οικονομικής πολιτικής γνωρίζουν ότι οι περίοδοι κρίσης, δεν είναι περίοδοι πειραματισμών και παλινωδιών αλλά ταχέων, δραστικών και αποτελεσματικών επιλογών και δράσεων. Με αυτή τη γνώση όλες οι αναπτυγμένες οικονομίες του πλανήτη επέλεξαν να στηρίξουν δραστικά τα προγράμματα

επενδύσεων και δημιουργίας υποδομών, ώστε να τεθεί το απαιτούμενο ανάχωμα στην γενικευμένη ύφεση της παγκόσμιας οικονομίας.

Τέτοια προγράμματα εφάρμοσαν από το 2008 οι ΗΠΑ, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Αυστραλία κ.α. Η επιλογή στήριξης και εφαρμογής εκτενών προγραμμάτων επενδύσεων δεν είναι τυχαία ή χαριστική προς τον κλάδο. Είναι η μοναδική και δοκιμασμένη, ως σήμερα, επιλογή οικονομικής πολιτικής, με στόχο και την ελαχιστοποίηση της απώλειας θέσεων εργασίας και την τόνωση της ιδιωτικής κατανάλωσης αλλά, κυρίως, την αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων.

Στο σύνολο των διεθνών αναλύσεων και μελετών αναφορικά με τη βέλτιστη οικονομική πολιτική η οποία πρέπει να ασκηθεί σε τέτοιες περιόδους, επισημαίνεται ότι πρέπει να στηριχτούν οι προοπτικές των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μεταξύ αυτών όσων δραστηριοποιούνται στον χώρο της κατασκευής, δημόσιας και ιδιωτικής, οι οποίες, σύμφωνα και με όλες τις παραδοχές και στόχους της Ε.Ε., συνιστούν τον ακρογωνιαίο λίθο κάθε οικονομίας.

Και για να κλείσω την αναφορά μου στα όσα συμβαίνουν εκτός συνόρων:

Δεν θα πρέπει να διαφεύγει από κανέναν ότι εκτός από τον κεντρικό ρόλο του κλάδου στην οικονομία, ο κλάδος έχει και μια ουσιαστική και ευρύτατη κοινωνική λειτουργία, ιδιαίτερης σημασίας, αφού χάρη σ' αυτόν δημιουργούνται οι δημόσιες υποδομές, κτίζονται οι νέες κατοικίες, έργα που είναι προαπαιτούμενα για την υγιά και ασφαλή διαβίωση των πολιτών της Ε.Ε.

Αυτά για όσους εμμένουν σε λαθεμένες εκτιμήσεις και στρεβλές αποφάσεις.

Επανέρχομαι στα «του οίκου μας».

Η υφιστάμενη οικονομική κρίση, η οποία ξεκίνησε από τον χρηματοπιστωτικό τομέα, έχει πλέον απλωθεί σε όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας μας. Βέβαια, όπως επανειλημμένα έχει τονιστεί από τον ΣΑΤΕ, η κρίση στον εγχώριο κατασκευαστικό κλάδο δεν είναι αποτέλεσμα μόνο της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, αλλά, κυρίως, οφείλεται σε ενδογενείς παθογένειες της οικονομίας και ταυτόχρονα εγγενείς αδυναμίες του θεσμικού πλαισίου παραγωγής δημοσίων έργων, οι οποίες, μάλιστα αυξάνονται και οξύνονται στις ιδιαίτερα ανταγωνιστικές συνθήκες τις οποίες διαμορφώνει η έλλειψη αντικειμένου των τεχνικών εργοληπτικών εταιρειών.

Η κρίση στον κλάδο των ιδιωτικών και δημόσιων έργων, ο οποίος τα προηγούμενα χρόνια μετείχε σημαντικά στη δημιουργία του ΑΕΠ, επιδρά αρνητικά σε όλο το φάσμα της εθνικής οικονομίας, δεδομένου ότι συρρικνώνει την παραγωγή ΑΕΠ, αυξάνει το ποσοστό των ανέργων, περικόπτει δραστικά τα κρατικά έσοδα και δρα πολλαπλασιαστικά σε βάρος των έμμεσα εξαρτώμενων επιχειρήσεων, αλλά και γενικότερα της βιομηχανίας και του εμπορίου καταναλωτικών ειδών, αφού περιορίζεται δραστικά η καταναλωτική δαπάνη.

Με αυτά τα δεδομένα η κρίση στον κλάδο, όπως προανέφερα, σηματοδοτεί και την κρίση σε ολόκληρη την οικονομία.

Σήμερα η χώρα μας βιώνει τη μεγαλύτερη οικονομική κρίση στην ιστορία της και βυθίζεται σε βαθιά ύφεση της οικονομίας. Η επιλογή της μείωσης της συνολικής επενδυτικής δαπάνης και η (έως τώρα) σχεδόν αποκλειστική χρηματοδότηση μεγάλων έργων, λειτουργούν σαφώς αναποτελεσματικά ως προς τον στόχο συγκράτησης των αρνητικών συνεπειών της ύφεσης στην ελληνική οικονομία.

Υπενθυμίζω και τονίζω ότι στην καρδιά κάθε προγράμματος ανάκαμψης, το οποίο εφαρμόστηκε σε ευρωπαϊκά και άλλα κράτη, βρίσκονται οι δημόσιες επενδύσεις, δηλαδή επενδύσεις σε δημόσιες υποδομές και σε δημόσιες υπηρεσίες, καθώς και τα ιδιωτικά κτιριακά έργα. Η προώθηση των δημοσίων επενδύσεων σε υποδομές και η κινητοποίηση των ιδιωτικών κεφαλαίων για την χρηματοδότηση κτιριακών έργων αποτελούν προαπαιτούμενα στην έξοδο από την κρίση.

Οφείλω να ξεκαθαρίσω τη θέση μου: ο κατασκευαστικός κλάδος δεν ζητά επιδοτήσεις, όπως άλλοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας, αλλά μία σταθερή και συνεπή εφαρμογή κατασκευαστικών έργων, τα οποία χρειάζονται και για την ενεργειακή αποδοτικότητα, καθώς και την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, βασικό προαπαιτούμενο της διασφάλισης της ευημερίας των πολιτών της.

Στην ουσία, αυτό που απαιτείται, είναι η εξασφάλιση μίας μακρόχρονης ανάπτυξης των επενδυτικών δράσεων, οι οποίες δεν θα επηρεάζονται από την εκάστοτε φάση του οικονομικού κύκλου. Πρόσφατες μελέτες υποδεικνύουν ότι η σημερινή οικονομική κατάσταση δεν αναμένεται να βελτιωθεί σημαντικά στο προσεχές μέλλον αφού από την μία ο δημόσιος τομέας παλεύει να μειώσει τα επίπεδα του δημοσιονομικού ελλείμματος και από την άλλη ο ιδιωτικός τομέας εξακολουθεί να μην επενδύσει τις αποταμιεύσεις του αναμένοντας την αντιστροφή του κλίματος. Αυτή η κατάσταση ενέχει πολλαπλούς κινδύνους, καθώς υποσκάπτει την διατηρησιμότητα της ανάπτυξης της χώρας. Επισημαίνεται ότι είναι αυτή ακριβώς η κατάσταση που ώθησε τις κυβερνήσεις των κρατών της ΕΕ να λάβουν μέτρα ανάκαμψης των οικονομιών τους.

Ωστόσο, τα περισσότερα από αυτά τα προγράμματα στήριξης και ανάκαμψης που εφαρμόζονται στις ευρωπαϊκές οικονομίες δεν είναι ικανοποιητικά ούτε ως προς το μέγεθος, ούτε ως προς τον στόχο τους. Συνήθως προωθούν βραχυπρόθεσμες λύσεις την στιγμή που οι οικονομίες απαιτούν μακρόχρονα επενδυτικά προγράμματα υποδομών που εξασφαλίζουν διατηρήσιμους ρυθμούς ανάπτυξης. Συγκρίνοντας τα ποσά που οι ευρωπαϊκές οικονομίες έχουν διαθέσει για την αντιμετώπιση της κρίσης (κατά μέσο όρο το 1% του Κοινοτικού ΑΕΠ) με αυτά που διαθέτουν οι ΗΠΑ (6% του ΑΕΠ) και η Κίνα (18% του ΑΕΠ) συμπεραίνουμε ότι τα πρώτα είναι πολύ λίγα. Ακόμη και η άμεση συνεισφορά του προϋπολογισμού της Ε.Ε. στην ευρωπαϊκή ανάκαμψη ύψους 5 δισ. € απέχει κατά πολύ από το να είναι ικανοποιητική. Επιπλέον, το περιεχόμενο των προγραμμάτων ανάκαμψης είναι πολλές φορές ανεπαρκές αφού σε πολλές χώρες, μεταξύ των οποίων φυσικά και η Ελλάδα, πολύ μικρό μέρος του προγράμματος ανάκαμψης έχει κατευθυνθεί σε έργα υποδομών.

Άλλωστε, πρόσφατη επιλογή της κυβέρνησης ήταν να μειωθεί το Π.Δ.Ε.!

Κυρίες και Κύριοι,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Δεν είμαστε οικονομολόγοι. Πλην, όμως, έχουμε και πείρα και γνώση των πραγματικών δεδομένων, δεν αιρόμαστε από συντεχνιακές αντιλήψεις, βλέπουμε ευρύτερα τα προβλήματα και επικεντρωνόμαστε σε πρακτικές λύσεις, σε συγκεκριμένα μέτρα για έξοδο από την κρίση.

Κατά την άποψή μας, άμεσα οφείλει η κυβέρνηση να ασχοληθεί με την οικονομία. Άλλωστε, όπως είπε στις αρχές της εβδομάδας ο Πρωθυπουργός, «Ας αφήσουμε τα spreads, τώρα πρέπει να ασχοληθούμε με τα επόμενα βήματα της οικονομίας».

Στην κατεύθυνση αυτή και απολύτως κωδικά θα αναφερθώ στις προτάσεις του ΣΑΤΕ, οι οποίες είναι:

Πρωώθηση των δημοσίων επενδύσεων σε έργα και υποδομές.

Κάθε δημόσια αρχή οφείλει να έχει ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο επενδύσεων σε δημόσια έργα και υποδομές. Με στόχο την αποφυγή της τρέχουσας ύφεσης και του κύματος ανεργίας που αναμένεται (και το οποίο θα δημιουργήσει πρόσθετα δημοσιονομικά βάρη και από την ανάλογη μείωση των φορολογικών και ασφαλιστικών εσόδων αλλά και από την μείωση της ζήτησης και την αύξηση των προνοιακών επιδομάτων) προτείνεται η επιτάχυνση υλοποίησης του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων και υποδομών κάθε αρχής, έναντι άλλων δαπανών. Ουσία προτείνεται τα υπό σχεδιασμό δημόσια έργα και τα έργα δημιουργίας υποδομών να υλοποιηθούν ταχύτερα από ότι προγραμματιζονταν ενώ επίσης προτείνεται να μπουν σε τροχιά υλοποίησης και έργα που είτε για πολιτικούς είτε για χρηματοδοτικούς λόγους δεν είχαν προγραμματιστεί να υλοποιηθούν.

Θεωρούμε ότι χρήσιμες δημόσιες επενδύσεις όπως: σχολεία, νοσοκομεία, παιδικοί σταθμοί οικίες για απόρους και λοιπές επενδύσεις όπως βιβλιοθήκες, γήπεδα, μπορούν να δημιουργήσουν μία μακροχρόνια σημαντική προστιθέμενη αξία για την συνολική κοινωνία.

Κίνητρα για αγορά και ανακαίνιση κατοικιών

Η αγορά ιδιωτικής κατοικίας είναι υψηλά εξαρτώμενη από το επίπεδο της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Όταν η καταναλωτική εμπιστοσύνη κλονίζεται το πρώτο πράγμα το οποίο οι καταναλωτές πράττουν, είναι να μειώνουν τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις όπως η αγορά ενός σπιτιού ή η ανακαίνισή του. Απαιτούνται μέτρα (φορολογικά, δημοσιονομικά για πράσινες επενδύσεις) ώστε να ισχυροποιηθεί η κλονισμένη καταναλωτική πίστη και ειδικά στο χώρο της αγοράς ακινήτων, ώστε να ενδυναμωθεί η εμπιστοσύνη μεταξύ αγοραστών και χρηματοδοτών. Εάν αυτό δεν επιτευχθεί η συνεχιζόμενη ύφεση στην αγορά ακινήτων θα έχει σημαντικότερες αρνητικές επιπτώσεις στην συνολική οικονομία.

Εγγυήσεις στην χρηματοδότηση αγοράς / ανακαίνισης κατοικίας

Η αγορά ιδιωτικής κατοικίας και εμπορικών ακινήτων κατά μεγάλο ποσοστό χρηματοδοτείται από στεγαστικά δάνεια ή άλλα δάνεια. Οι περισσότερες τράπεζες ήδη εφαρμόζουν πολύ αυστηρότερα κριτήρια στην χορήγηση των ως άνω δανείων, γεγονός που φυσικά θα συμβάλει στην αποφυγή μίας παρόμοιας με την σημερινή χρηματοοικονομικής κρίσης όμως ταυτόχρονα περιορίζει σημαντικά η ρευστότητα στην αγορά. Αυτή η πραγματικότητα θα μπορούσε να αρθεί με την παροχή εγγυήσεων από το κράτος στις περιπτώσεις εκείνες των ιδιωτών ή των επιχειρήσεων που θέλουν να αποκτήσουν ένα ακίνητο είτε για στεγαστική είτε για εμπορική χρήση.

Εντονότερη είναι η ανάγκη τέτοιων μέτρων για την αγορά πρώτης κατοικίας αφού αυτή αφορά κυρίως νέους ανθρώπους που πλήττονται περισσότερο από την παρούσα οικονομική κρίση.

Επιτάχυνση των προγραμμάτων στέγασης του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας

Πολλοί πολίτες δεν έχουν την δυνατότητα δανειοληψίας για αγορά στέγης λόγω του χαμηλού εισοδήματός τους. Είναι πάγια τακτική σε αυτές τις περιπτώσεις το κράτος να επεμβαίνει με κάποιας μορφής επιδότησης ώστε όλοι οι πολίτες να έχουν πρόσβαση σε

αξιοπρεπείς συνθήκες στέγασης. Στην Ελλάδα τον ρόλο αυτό έχει αναλάβει ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας, ο οποίος τα τελευταία έτη έχει ολοένα και μειωμένο ρόλο. Το προτεινόμενο μέτρο λοιπόν είναι η επαναδραστηριοποίηση του Οργανισμού ώστε οι μακριές λίστες αναμονής για την απόκτηση ενός σπιτιού να αρχίζουν να ικανοποιούνται, μέσω των διάφορων μορφών επιδοτήσεων που προσφέρει ο Οργανισμός.

Επισημαίνεται ότι η εν λόγω μορφή κατοικίας, σε συνδυασμό με τα προτεινόμενα μέτρα στήριξης της αγοράς / ανακαίνισης κατοικίας όχι μόνο θα τονώσει την κατασκευαστική δραστηριότητα αλλά θα συμβάλει στην βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών σε μία κρίσιμη περίοδο.

Αποτελεσματική χρήση όλων των χρηματοδοτικών/επενδυτικών πηγών για τον κατασκευαστικό κλάδο

Κάθε χρόνο σημαντικό κομμάτι χρηματοδοτικών πόρων παραμένει αδιάθετο ή οι επενδύσεις στις οποίες απευθύνεται αναβάλλονται ως αποτέλεσμα υπερβολικών διαχειριστικών μέτρων, καθυστερήσεων και λαθών: υπερβολικές ή και αντικρουόμενες θεσμικές διαδικασίες, καθυστερήσεις στην έκδοση κάθε τύπου αδειών, καθυστερήσεις στις δημοπρασίες κ.ο.κ. Στην σημερινή ύφεση είναι εξαιρετικά σημαντικό όλες οι διαθέσιμες πηγές χρηματοδότησης, σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο να κινητοποιηθούν και να χρησιμοποιηθούν άριστα εξαφανίζοντας κάθε είδους περιττών εγκρίσεων και διαχειριστικών βαρών.

Λειτουργία προγραμμάτων κατάρτισης – ανάπτυξης δεξιοτήτων.

Με τις παρούσες συνθήκες είναι αναμενόμενη η αύξηση της ανεργίας στον κλάδο, κατάσταση που ούτως ή άλλως είναι οικεία στον κατασκευαστικό κλάδο λόγω της φύσης της περιοδικότητας και εποχικότητας των εργασιών του κλάδου. Προτείνεται η εκμετάλλευση του χρόνου ανεργίας με την ένταξη των προσωρινά ανέργων σε προγράμματα ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους.

Σταθερό διατηρήσιμο και διαφανές χρηματοπιστωτικό σύστημα

Παρά το γεγονός ότι η σημερινή κρίση ξεκίνησε από το χρηματοπιστωτικό τομέα πλέον έχει επηρεάσει βαθιά όλη την «πραγματική» οικονομία παγκοσμίως. Η αποτυχία των ελεγκτικών μηχανισμών και των αλληλεπιδράσεων των αγορών έχουν επιταχύνει και γιγαντώσει τις επιδράσεις. Τόσο οι πολίτες όσο και οι επιχειρήσεις, κυρίως οι μικρομεσαίες που αποτελούν την πλειοψηφία των επιχειρήσεων το κλάδου, χρειάζονται ένα σταθερό, διατηρήσιμο και διαφανές χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ως εκ τούτου πρέπει, παγκοσμίως, να αναμορφωθεί πλήρως η σημερινή στρεβλή και μη αποτελεσματική δομή του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Διαμόρφωση των δημοσίων επενδύσεων σε βιώσιμες κατασκευές

Ο δρόμος για την ανάπτυξη αποτελεσματικών, μη ενεργοβόρων, μεθόδων, καθώς και σχετικών καινοτόμων εφαρμογών, οι οποίες θα μπορούν ευρέως να αξιοποιούνται στον κατασκευαστικό τομέα είναι μακρύς. Ωστόσο προσπάθειες έχουν ήδη αρχίσει να κάνουν τις εμφάνισή τους μέσα από σχετικές κοινοτικές δράσεις, οι οποίες αφορούν κυρίως στην ανάπτυξη ενεργειακά αποτελεσματικών κτιριακών βελτιώσεων.

Ένα ακόμη προτεινόμενο μέτρο, λοιπόν, αφορά στην ενίσχυση του μέτρου αύξησης της ενεργειακής αποδοτικότητας όλων των κτιρίων, ιδιωτικών και δημόσιων, μικρών και μεγάλων. Αυτή η επέκταση απαιτεί ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο αναμόρφωσης, το οποίο θα πρέπει να υποστηριχθεί τόσο από εθνικούς όσο και από κοινοτικούς μηχανισμούς χρηματοδότησης.

Η αειφορία είναι το μέλλον της κατασκευαστικής δραστηριότητας. Σημαντικές επενδύσεις στην δημιουργία αειφόρων κατοικιών, ανακαινίσεων και υποδομών θα προσέφεραν μία σημαντική ώθηση στις κατασκευές καθώς και στην απασχόληση στον κλάδο ενώ θα βοηθούσε σημαντικότερα και στον τιθέμενο στόχο μείωσης κατά 20% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2020.

Ως εκ τούτου προτείνεται να προμοδοτηθεί η επένδυση σε ενεργειακά αποδοτικές κατασκευές ή ανακαινίσεις αυτών καθώς και να υιοθετηθούν ανάλογες πολιτικές για τα δημόσια κτίρια.

Επίσης παρόμοιες μορφές επενδύσεων αφορούν στην δημιουργία πράσινων υποδομών όπως τραμ, σταθερής τροχιάς μεταφορικά μέσα, ποδηλατόδρομοι καθώς και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Αναμόρφωση συστήματος παραγωγής δημοσίων έργων – Διαφάνεια.

Τελευταία επισήμανση, αλλά κατά την γνώμη του ΣΑΤΕ, η πλέον αναγκαία και αποτελεσματική είναι η διαφάνεια στο σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων αφού η έλλειψη της καθιστά μερικώς ανενεργή κάθε προσπάθεια υλοποίησης οποιουδήποτε προγράμματος ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας μέσα από επενδύσεις σε δημόσιες υποδομές.

Σας ευχαριστώ